

Elektronikus kiadvány-szerkesztés fogalmai

(Angol – Magyar)

8 Bits/Channel	8 bit/csatorna	A program a színeket csatornánként 256 színnel írja le.
A		
Actual Pixels	valós méret	100% nagyítás a programban, amikor a kép egy pixel pontosan egy monitor képpontnak felel meg.
Alpha channel	alfacsatorna	Olyan csatorna, amelyen nem színeket, hanem egyéb kiegészítő információt (pl. maszkot, bumpmap-et stb.) tárolunk
anchor point	csomópont	A Bézier-görbék egyik fontos alkotóeleme – a görbe minden szakaszához két csomópont tartozik
Anti-alias	élfinomítás	Vektoros rajzok képpontokra bontásánál használt eljárás, ahol a töredékpixelet megfelelő szürkeárnyalattal közelítik
B		
Bézier paths	Bézier-görbék	A PostScript lapleíró nyelv alapja, ívek matematikai leírása, ahol a görbe szakait csomópontok és hozzájuk tartozó érintők határozzák meg. Az érintők iránya mellett a hosszuk is fontos a görbe kialakításában
Bicubic	kettős köbös	Matematikai számítási mód képek átméretezéséhez; a leglassabb, ugyanakkor legjobb eredményt nyújtó módszer
Bilinear	kettős lineáris	Matematikai számítási mód képek átméretezéséhez; gyors, ugyanakkor közepes eredményt nyújtó módszer
Bitmap	vonalas kép	Színmód; a program 1 bit adatot rendel egy képponthoz, így az lehet fekete vagy fehér
Black generation	fekete kivonat	A nyomdai fekete színkivonat előállításának módszere
Bleed	kifutó	A képek és ábrák azon része, amely a vágójeleken, így az oldal vágott méretén túl nyúlik. A vágás pontatlansága miatt van rá szükség
Blending	összhatás (mód)	Két vagy több réteg együttese valamely különleges hatás elérésére. Megtaláljuk itt a hagyományos fényképezési eljárásokat éppúgy, mint a digitális effekteket

Brightness	fényerő	A színek egyik alaptulajdonsága a HSB rendszer szerint
C		
Caption	képaláírás	Cikkben a képek alá kerülő szöveg, digitális képek esetében a fájl fejlécébe csatolt megjegyzés
Channel	csatorna	A kép színmódjának megfelelő színösszetevők egyikének megfelelő, önmagában szürkeárnyaltos kép. A megfelelően színezett csatornák adják ki a teljes képet. A színcsatornák mellett találunk alfacsatornákat is.
Cicero	ciceró	Mértékegység; 1 ciceró = 1 Didot pont = 4,511 mm
Clipping Path	vágógörbe	Vektoros görbe, amely a pixeles képhez csatolva meghatározza, hogy a kiadványszerkesztő programokban csak a görbén belüli rész jelenjen meg, a kívül eső rész maradjon láthatatlan
Clone	másolás, klónozás	A kép részleteit az ecsethez hasonlóan működő Pecsét eszközzel másolhatjuk át, így retusáva a részleteket
CMY	CMY	Színmód; a rövidítés a Cyan (ciánkék), Magenta (bíbor), Yellow (sárga) szavak rövidítéséből származik. A kivonó (szubtraktív) vagy másodlagos színkeverést írja le, ahol az egyes elemek együtt feketét adnak.
CMYK	CMYK Mode	Az elméleti CMY színmód kiegészítése a fekete színnel a gyakorlati megvalósításhoz. Eszerint működik a nyomdai négy színnyomás, illetve a színes nyomtatók nagy része
Color Mode	Színmód	Megadja, hogy a program az adott színt/képet milyen színkeverési elv szerint, illetve milyen információmélységgel (bit/pixel) értelmezi
Color table	színpaletta	Palettás színmódú képekhez tartozik; a palettán RGB kódokkal sorakoznak a színek, amire utána a palettás kép pixeljei csak hivatkoznak
Crop	vágás	A kép méretének változtatása a szélek levágásával
Crop marks	vágójel(ek)	Nyomdai jelek, amelyek segítségével a nyomdában pontosan méretre tudják vágni a nyers nyomdai ívet
Curves	gradációs görbe	Segítségével a kép tónus-visszaadását állíthatjuk be –

a görbe alakját változtatva adhatjuk meg az összefüggést a tónusértékek bemeneti és kimeneti szintjei között.

D

Defringe	beleolvasztás	Montázsoknál az összeillesztett képrészletek kontúrja tartalmazhat színárnyalatokat az eredeti háttérből, ami kirí az új környezetből. A megfelelő eljárással ezeket eltüntethetjük
Descreen	rácstalanítás	Szűrő, elsősorban szkenneléshez, amely a nyomatok szkennelésekor fellépő moiré mintázatot távolítja el a képről
Didot point	Didot pont	Mértékegység; 1 Didot pont = 0,376 mm
direction point	iránypont	A Bézier-görbék egyik fontos alkotóeleme – a görbe minden szakaszához két iránypont tartozhat, ezek határozzák meg a görbe érintőit. Az egyenes szakaszokhoz nem tartozik érintő és így iránypont sem
Displacement map	fénytörés-térkép	Önálló kép, amelynél a pixelek színértékei nem képként adnak információt, hanem más képek torzításához tartalmazznak adatokat, elsősorban a fénytörést utánozó szűrőhöz
Distort	torzítás	Általában a megszokott transzformációk egyike: mozgatás, forgatás, átméretezés, döntés, perspektíva, szabad alakítás
Dither	árnyalás	Közelítési módszer, ahol egy nem megjeleníthető szintet a két legközelebbi színből, megfelelő szűrőséggel elhelyezett, váltakozó színű pontok adnak ki
Dot Gain	pontterülés	Nyomda jelenség, a nyomóhengerről a papírra kerülő festék „szétfolyik”, ezért a megjelenő rászterpont nagyobbak fog látszani.
dpi	dpi	Dots per inch (pont/hüvelyk). Mértékegység; a felbontást határozza meg, hogy az adott berendezésen egységnyi hosszban hány elemi pont fér el
Duotone	duplex kép	Hamis színezetű kép, ahol az eredetileg szürkeárnyalatos képet 2-4 különböző színű festékkel állítjuk elő – ez növeli a nyomtatás árnyalati terjedelmét és a kapott színnel „hangulatot” ad a képnek

E

Eyedropper	pipetta	Színmintavevő eszköz
------------	---------	----------------------

F

Feather	lágú perem	Ha a kiválasztott terület a szélei felé haladva egyre kisebb mértékben van kiválasztva, az átmenet a különböző műveleteknél éles kontúr helyett lágú átmenetet biztosít
Fill	kitöltés	A vektoros ábrák egyik alapvető tulajdonsága a Stroke (körvonal) mellett. Programtól függően a kitöltés lehet szín, színátmenet vagy minta
Filter	szűrő	Valamilyen különleges hatást vagy feladatot megvalósító parancs, általában plug-in modulként épül be a program alá
flatness	illeszkedés	A PostScript értelmezés esetén, amikor a nyomtató rövid egyenes szakaszokkal közelíti a görbéket ez az érték adja meg, hogy az egyenesek maximum mennyire térhetnek el az elméleti ívtől. Mértékegysége a berendezés saját pontmérete
Free Transform	szabad alakítás	Torzítási metódus, ahol a képrészletet befoglaló téglalap keret bármelyik csúcsát a többitől függetlenül mozgathatjuk

G

Gamma	gamma	Arány, amely megadja a fehér pont-középtónus és középtónus-fekete pont távolságok hányadosát. Alapértéke 1, ha ennél nagyobb, akkor a középtónus a fekete pont felé tolódik az egész kép világosabbnak tűnik, illetve viszont.
Gamut Warning	színbontási korlát	Figyelmeztetés, amelyben a program jelzi a nyomdai színbontáson kívül eső színeket és helyüket
Grayscale	szürkeárnyaltos	Színmód; minden képponthoz 8 bit információ tartozik, ezzel 256 szürkeárnyalatot írhatunk le
GCR	GCR	A Gray Component Replacement (szürke komponens helyettesítés) rövidítése. Színvisszavételi eljárás, amely a CMY színekből visszavesz és feketével helyettesíti
Guides & Grid	segédvonalak és rács	A nyomtatásban nem megjelenő, „láthatatlan” vonalak, amelyek a pontosabb munkát, a könnyebb igazítást segítik

H

Halftone	raszter	A nyomdai képeken megfigyelhető nagyon apró mintázat – a raszterpontok rendezett halmaza, amelyek változó méretükkel kiadják az egyes színárnyalatokat és végül az egész képet
----------	---------	--

High-key	Világos (erős) tónusú	Olyan kép, amelynek a túlnyomó része a világos tónustartományba esik
Highlights	csúcscfény	A kép legvilágosabb része, a legnagyobb világosságérték a tónusterjedelemben
Histogram	hisztogram	A képponok mennyiségi eloszlása az árnyalati terjedelem mentén. A képkorrekció alapja
HSB	HSB	Színmód; a színeket három tulajdonságukkal – Hue (színezet), Saturation (telítettség), Brightness (fényerő) – jellemzi
Hue	Színezet	A színek egyik alaptulajdonsága a HSB rendszer szerint
I		
Image	kép	Inkább a fotók és fotorealisztikus képek megjelölésére szolgál, semmint a rajzok és ábrák megnevezésére
inch	hüvelyk	2,54 cm
Indexed Color	színpalettás	Színmód; a képen legfeljebb 256 szín szerepelhet, amelyet a fájlban külön színpalettán tárolunk. Csökkentett színvilág és kisebb fájl méret jellemzi
Interpolation	közelítés (interpoláció)	matematikai eljárás, amellyel hiányzó adatokat számít ki a program, például képek nagyítása esetén
L		
Lab	Lab	Színmód; a színeket három tulajdonságukkal – Lightness (fényesség), a (vörös és zöld közti helyzet), b (kék és sárga közti helyzet) – jellemzi. Az Lab színtérben a távolságok arányosak az emberi színérzetkülönbségekkel, így alkalmas színtranszformációk számítására
Layer	réteg	A programok úgy használják a rétegeket, mintha átlátszó fóliák lennének. Ezeket egymástól függetlenül módosíthatjuk, ki- vagy bekapcsolhatjuk és a sorrendjüket változtathatjuk
Low-key	Sötét (gyenge) tónusú	Olyan kép, amelynek a túlnyomó része a sötét tónustartományba esik
lpi	lpi	Lines per inch (képpont/hüvelyk). Mértékegység; a raszterrácssűrűséget határozza meg, hogy egységnyi hosszban hány raszterrácsvonal fér el

M

Marquee	kiválasztó eszköz	A pixeles kép bizonyos részleteinek körülhatárolására szolgál. Nevét a körbe futó fekete-fehér mintáról kapta
Matting	belesimítás	Montázsoknál az összeillesztett képrészletek kontúrja tartalmazhat színárnyalatokat az eredeti háttérből, ami kéri az új környezetből. A megfelelő eljárással ezeket más, megfelelő színnel helyettesíthetjük
Midtones	Középtónus	A kép árnyalati terjedelmének középső része. A képek túlnyomó többsége itt tartalmaz lényeges részleteket
Misregistration	passzerhiba	Nyomdai hiba, amikor a négy színnyomásnál az egyes színkivonatok elcsúsznak egymáshoz képest és a papíron a kép „szellemképesen” jelenik meg

N

Nearest Neighbour	átlagolás	Matematikai számítási mód képek átméretezéséhez; a leggyorsabb, ugyanakkor gyengébb eredményt nyújtó metódus
-------------------	-----------	--

P

Path	görbe	lásd Bézier-görbék
Pattern Dither	árnyalás mintával	Árnyalás, ahol a pontok elhelyezése előre meghatározott minta szerint történik
Pen	toll eszköz	Bézier-görbék rajzolására szolgáló eszköz
Perspective	perspektíva	Torzítás, ahol a befoglaló keret sarkát mozgatva az ellenkező oldali sarok tengelyes tükröszimmetriával mozdul el
pica	pica	Mértékegység, 1 pica = 12 picapont = 4,217 / 4,233 mm (hagyományosan / PostScriptben)
Pixel	képpont	A képi ábrázolás alapeleme, önmagában színezhető egység. A képpontok rendezett halmaza adja ki a teljes képet
pixel count	pixelszám	Egy kép képpontjainak száma, általában a két oldal szorzataként megadva. A színmóddal együtt meghatározza a kép adatmennyiségét és így a tömörítetlen fájl méretet is. A felbontáséttel elosztva a nyomtatott méretet kapjuk
Plate	színkivonat	Egy kép vagy nyomdai oldal egyik színének adatait hordozó fájl, nyomat vagy film. A négy színnyomásnál négy színkivonat (CMYK) adja ki a teljes színes oldalt

Plug-ins	bővítmény	Olyan programmodul, amely önálló fájlban található, de csak a főalkalmazással együtt működőképes, annak funkcióit bővíti. Általában a szűrők plug-in-ek
Point	pont	Mértékegység; 1 pont = 0,351 / 0,353 mm (hagyományosan / PostScriptben)
Posterize	poszterizáció	Hibajelenség, amelyet olykor különleges hatásként használnak fel. Poszterizáció akkor lép fel, ha a kép szerkesztése során lecsökken az árnyalati lépcsők száma és nagyobb, egybefüggő azonos színű foltok jelennek meg
PostScript	PostScript	Lapleíró nyelv, ennek segítségével kommunikálnak a programok a levilágítógépekkel, komolyabb lézernyomtatókkal, digitális próbanyomó berendezésekkel és digitális nyomdákkal
ppi	ppi	Pixels per inch (képpont/hüvelyk). Mértékegység; lényegében azonos a dpi-vel
Preferences	preferenciák	A program alapbeállításai
Preview	nézőkép	Gyengébb minőségű – gyorsabban kiszámítható – kép arról, hogy milyen lesz az aktuális parancs eredménye
Print Size	nyomtatási méret	A kép centiméterben/hüvelykben megadott mérete. A pixelszámmal való összefüggését a felbontás adja
Process colors	nyomdai színek nyomdafestékek	A négy nyomdai alapszín, illetve a belőlük kikeverhető színek, általában a direktzínekkel szembeállítva

R

Registration Marks	illesztőjel /passzer	Nyomdai jelek, amelyek segítenek a nyomdászoknak a négy egymás után készülő színnyomat pontos illesztésében; ennek hiányában passzerhiba lép fel
Render	képkötés	Eljárás, amelynek során az előre megadott részletekből (3D modellekből, filmrészletekből, képekből stb.) a program olyan képet, animációt vagy videót állít elő, amely addig nem létezett
Resample	újra- méretezés	Leggyakrabban az átméretezésnél használt eljárás, ahol az eredeti kép pixeleit az új kép pixeleinek nem 1:1 arányban feleltetik meg. Gyakran rontja a képminőséget
Resolution	felbontás	Megadja az összefüggést a kép nyomtatott mérete és

pixelszáma között, az utóbbi osztva az előbbivel. Ez meghatározza, hogy egységnyi hossza hány képpont kerül a kép megjelenítésekor. Mértékegysége a dpi vagy ppi

RGB	RGB	Színmód; a rövidítés a Red (vörös), Green (zöld), Blue (kék) szavak rövidítéséből származik. Az összeadó (additív) vagy elsődleges színkeverést írja le, ahol az egyes elemek együtt fehéret adnak.
-----	-----	---

S

Saturation	Telítettség	A színek egyik alaptulajdonsága a HSB rendszer szerint
Scale	méretezés	Alapvető transzformáció, legtöbbször arányosan akarunk átméretezni – erre a legtöbb program a Shift lenyomásával ad lehetőséget
Screen	raszterács	A raszerpontok mintázatát adó elrendezés
Screen frequency	raszterács-sűrűség	lásd lpi
Selection	kiválasztás	A kép körülhatárolt része, amellyel dolgozni szándékozunk
Separation	színbontás	Nyomdai előkészítési eljárás, amelynek során a színes (általában RGB) képet a nyomdai festékeknek (CMYK) megfelelő összetevőkre bontjuk
Shadows	mélyárnyék	A kép legsötétebb része, a legkisebb világosságérték a tónusterjedelemben
Sharpen	élesség	Programokban általában nem a valódi élességet, hanem az optikai élességfokozást takarja
Shear	döntés	Alapvető transzformáció, ahol a részlet befoglaló téglalapja úgy mozdul el, hogy mindvégig paralelogramma marad
Skew	döntés	Alapvető transzformáció, ahol a részlet befoglaló téglalapja úgy mozdul el, hogy mindvégig paralelogramma marad
Spot Color	direktszín	A nyomdai színeken túli kísérőszín, ami az előbbiekkal nem keveredik, hanem önmagában áll. Általában az alap nyomdafestékekből nem kikeverhető színek (metál, fluoreszkáló színek) létrehozására használják

Stroke	körvonal	A vektoros ábrák egyik alapvető tulajdonsága a Fill (kitöltés) mellett. Programtól függően a körvonal lehet szín, színátmenet vagy minta
--------	----------	--

T

Thumbnail	bélyegkép	A képfájlokba mentett lekicsinyített kép, amely az áttekintéshez és a böngészéshez hasznos
-----------	-----------	--

Total ink limit	teljes festékterhelés	A CMYK festékek együttes legnagyobb megengedhető mennyisége. Elméleti maximuma 400, gyakorlatban 240-360 közötti értéket használnak
-----------------	-----------------------	---

Trap	aláátöltés	Nyomdai eljárás a passzerhiba eltüntetésére; az elütő színű felületek kis mértékben átfedik egymást, így a határvonalon még elcsúszás esetén sem jelenhet meg a papír fehérje
------	------------	---

Type	betű/szöveg	A programokban a betűkre/szövegre vonatkozó parancsokat takarja
------	-------------	---

U

UCR	UCR	A Under Color Removal (sötét szín eltávolítás) rövidítése. Színvisszavételi eljárás, amely a CMY színekből visszavesz és feketével helyettesíti
-----	-----	---